

Bruxelles, 5 iunie 2018
(OR. en)

9717/18

ENFOPOL 299
FREMP 92

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data:	4 iunie 2018
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	8972/18 + COR 1
Subiect:	Concluziile Consiliului privind îmbunătățirea cooperării polițienești în ceea ce privește combaterea violenței domestice, inclusiv a violenței împotriva femeilor - Concluzii ale Consiliului (4 iunie 2018)

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind îmbunătățirea cooperării polițienești în ceea ce privește combaterea violenței domestice, inclusiv a violenței împotriva femeilor, adoptate de Consiliu în cadrul celei de a 3622-a reuniuni, care a avut loc la 4 iunie 2018.

Concluziile Consiliului**privind îmbunătățirea cooperării polițienești în ceea ce privește combaterea violenței
domestice, inclusiv a violenței
împotriva femeilor****ȚINÂND SEAMA DE FAPTUL CĂ:**

1. Articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană afirmă că Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, egalității, precum și pe respectarea drepturilor omului, și că acestea sunt valori comune membrilor unei societăți caracterizate prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.
2. Articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene subliniază că, în toate acțiunile sale, Uniunea va face eforturi pentru a abolii inegalitatea și pentru a promova egalitatea între bărbați și femei, iar Declarația nr. 19 cu privire la articolul 8 afirmă că, în cadrul eforturilor globale pentru eliminarea inegalităților dintre bărbați și femei, Uniunea va urmări, în cadrul diferitelor sale politici, lupta împotriva tuturor formelor de violență domestică iar statele membre vor lua toate măsurile necesare pentru a preveni și reprimă aceste acte criminale, precum și pentru ajutorarea și protejarea victimelor.
3. Sunt deja instituite o serie de instrumente legislative ale UE care contribuie la eliminarea violenței de gen și asigură faptul că victimele violenței domestice beneficiază de protecție și sprijin, printre care cele mai importante sunt Directiva privind drepturile victimelor ¹ și instrumentul de recunoaștere reciprocă a ordinelor de protecție ².

¹ Directiva 2012/29/UE.

² Directiva 2011/99/UE și Regulamentul (UE) nr. 606/2013.

4. La 11 mai 2017, Consiliul a adoptat două decizii privind semnarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), care a fost deja semnată de toate statele membre.
5. În 2012, Consiliul și-a adoptat concluziile privind combaterea violenței împotriva femeilor și oferirea de servicii de sprijin pentru victimele violenței domestice ³, iar în 2014 Consiliul și-a adoptat concluziile pe tema „Prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, inclusiv mutilarea genitală feminină” ⁴.
6. Violența împotriva femeilor încalcă accesul acestora la libertăți și drepturi ale omului. Ea constituie un exemplu de discriminare împotriva femeilor (sau constituie rezultatul discriminării) și cuprinde toate acțiunile de violență de gen care cauzează, sau care au ca rezultat, cu mare probabilitate, vătămarea sau suferința fizică, sexuală, psihologică sau economică cauzată femeilor, inclusiv amenințările cu asemenea acțiuni, coerciția sau privarea arbitrară de libertate, indiferent dacă survin în public sau în viața privată ⁵.
7. Astfel cum se menționează în concluziile din 2012 privind combaterea violenței împotriva femeilor și oferirea de servicii de sprijin pentru victimele violenței domestice, combaterea și eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și a copiilor lor care sunt martori ai acestora necesită politici coordonate, inclusiv cooperare polițienească și o abordare cuprinzătoare. Aceste politici ar trebui să conțină și măsuri de încurajare a victimelor să raporteze poliției incidentele, având în vedere faptul că în prezent numai una din șapte femei raportează incidentele cele mai grave de violență cu care s-au confruntat ⁶.

³ Documentul 16382/12.

⁴ Documentul 9543/14.

⁵ Articolul 1 din Declarația ONU nr. 48/104.

⁶ Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) (2014): Violența împotriva femeilor: anchetă realizată în ansamblul UE. Principalele rezultate, Luxemburg, Oficiul pentru Publicații. <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>; pagina 67, tabelul 3.10.

8. Una dintre cele mai comune forme de violență împotriva femeilor este violența domestică, care include orice act de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică ce are loc în cadrul familiei sau al unității domestice ori între soții sau partenerii anteriori sau actuali, indiferent dacă autorul împarte sau nu ori dacă a împărțit sau nu același domiciliu cu victima. Colectarea unor date comparabile cu privire la violența domestică este îngreunată de diferențele dintre statele membre în ceea ce privește terminologia și definițiile.
9. În cazurile de violență domestică, protecția efectivă a victimelor împotriva victimizării repetate are ca premisă faptul că, în conformitate cu articolul 52 din Convenția de la Istanbul, autorităților competente le este acordată puterea de a dispune ca autorul faptelor de violență domestică să părăsească domiciliul victimei și de a-i interzice autorului să se întoarcă sau să contacteze victima în alt fel, pe baza unei măsuri naționale de protecție sau executând o măsură de protecție emisă de alt stat membru ⁷, aplicată în conformitate cu legislația națională a statului membru de executare. Obiectivul unei asemenea intervenții este încetarea a ceea ce este adesea numit ciclul violenței și crearea condițiilor pentru ca victima să trăiască eliberată de frică. Prin intervenția lor, autoritățile competente trebuie să demonstreze că violența domestică este o chestiune publică, nu numai o problemă privată, și că nu victima, ci autorul violenței domestice este persoana trasă la răspundere și care trebuie să-și schimbe comportamentul. Transmiterea acestor mesaje contribuie și la ușurarea sentimentelor de vină și de rușine trăite de victime.
10. Deși intervenția poliției vizează protejarea drepturilor victimei împotriva încălcărilor, atribuțiile poliției depind adesea de incriminarea unor astfel de încălcări. Ca atare, este extrem de important ca poliția să se poată baza pe definiții la nivelul legislației penale care să acopere toate aspectele violenței domestice. Acestea cuprind formele de violență psihologică, cum ar fi inocularea victimei – adesea pe perioade îndelungate de timp – cu sentimente de frică, neputință sau inferioritate. De asemenea, sunt incluse formele sexualizate de violență, adesea percepute de victime drept deosebit de umiltoare și traumatice.

⁷ În conformitate cu Regulamentul nr. 606/2013 sau, respectiv, cu Directiva 2011/99/UE.

11. În pofida progreselor realizate până în momentul de față, există diferențe semnificative în ceea ce privește serviciile de sprijin, în interiorul statelor membre ale UE și de la un stat membru la altul, sub aspectul capacității, al calității și al distribuției geografice. Având în vedere provocările nerezolvate, vor fi necesare eforturi suplimentare pentru a se asigura o coordonare eficientă a serviciilor de aplicare a legii în ceea ce privește orientarea programelor de prevenire și formarea sistematică cu privire la drepturile și nevoile victimelor pentru agenții de poliție care lucrează cu victimele și cu autorii faptelor de violență domestică și de violență împotriva femeilor.
12. Datele administrative – inclusiv datele polițienești – nu pot evidenția cu precizie dimensiunea (prevalența) violenței domestice și a violenței împotriva femeilor, întrucât majoritatea victimelor nu raportează poliției incidentele. Colectarea datelor administrative este importantă ca modalitate de înregistrare a informațiilor cu privire la răspunsurile oferite de state la acest tip de violență; este vorba în special de evaluarea politicilor pentru combaterea ei. Cerința colectării unor date administrative de înaltă calitate este coerentă, de asemenea, cu angajamentele internaționale ale statelor membre de a combate violența împotriva femeilor, astfel cum este definită în Directiva privind drepturile victimelor, 2012/26/UE, și în Convenția de la Istanbul. În 22 de state membre, autoritățile competente, printre care și poliția, operează baze de date naționale ⁸.
13. Violența cibernetică împotriva femeilor și a fetelor reprezintă o formă de violență împotriva femeilor aflată în creștere rapidă, cu consecințe economice și societale potențial semnificative. Fenomenul face obiectul unei raportări și mai reduse, a unei reacții mai slabe și este mai puțin cunoscut decât violența din viața reală, însă merită o atenție specială, inclusiv în contextul criminalității cibernetice, reprezentând una dintre prioritățile din cadrul noului ciclu de politici pentru 2018-2021.
14. Majoritatea statelor membre au instituit unități specializate sau au desemnat procurori pentru combaterea violenței domestice în cadrul structurilor lor, lucru care aduce anumite avantaje, ca de exemplu o organizare mai eficientă a prevenirii, detectării și investigării actelor de violență.
15. Trebuie reamintit că nicio formă de violență domestică sau de violență împotriva femeilor nu poate fi justificată și că urmărirea penală a autorilor nu poate fi evitată în temeiul unor obiceiuri, tradiții, culturi sau religii diferite.

⁸ Austria, Belgia, Cipru, Croația, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Irlanda, Lituania, Luxemburg, Malta, Polonia, Portugalia, Regatul Unit, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Tările de Jos și Ungaria.

16. Femeile migrante, refugiate și solicitante de azil și copiii acestora prezintă un risc și mai ridicat de a deveni victime ale violenței din cauza statutului lor incert și a circumstanțelor adesea dificile în care trăiesc. În acest context, statele membre oferă în general același nivel de protecție acestor grupuri vulnerabile, străduindu-se totodată să țină seama de faptul că rațiuni religioase, tradiționale sau lingvistice le împiedică adesea accesul la aceste servicii.
17. Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii (CEPOL) furnizează deja cursuri în ceea ce privește prevenirea violenței domestice și protejarea femeilor împotriva acestora, însă evoluțiile actuale necesită o examinare a opțiunilor de extindere a acestora în domeniile violenței cibernetice împotriva femeilor și a fetelor și împotriva femeilor migrante, refugiate și solicitante de azil și a copiilor acestora.
18. Un mare număr de state membre au instituit mecanisme pentru interacțiunea dintre autoritățile de aplicare a legii și alte instituții guvernamentale și organizații neguvernamentale, precum și proceduri sau instrumente de evaluare a riscurilor, pentru a măsura riscurile la adresa vieții și a sănătății victimelor violenței domestice.
19. Cu toate că obligația generală a agenților de poliție din prima linie de a furniza informațiile și asistența necesară victimelor violenței domestice este clar stabilită în întreaga Uniune, unele state membre au introdus forme structurate și proactive de informare de acest tip, precum broșurile (uneori multilingve) cu privire la serviciile de sprijin și la măsurile de protecție disponibile, precum și cu privire la drepturile victimelor și la competențele relevante ale poliției.
20. Felul în care autoritățile publice dau curs măsurilor de protecție existente pare să difere amplu pe teritoriul Uniunii. În timp ce multe state membre încredințează această sarcină autorităților judiciare, unele state membre au prevăzut contacte frecvente între victimele anterioare sau actuale și agenții de poliție activi în proximitatea lor imediată, lucru care ar putea avea beneficii atât în ceea ce privește reacția rapidă la eventuale încălcări, cât și în privința unei încrederi sporite între victime și autoritățile publice. Aceasta din urmă ar putea duce, la rândul ei, la o mai bună raportare a violenței domestice.

21. Instituirea unor puncte naționale de contact cu privire la chestiuni privind combaterea violenței domestice ar putea contribui la o abordare mai eficientă a acestui fenomen. Acolo unde este cazul, o autoritate competentă relevantă, în conformitate cu structurile și legislația națională a statelor membre, ar trebui să fie desemnată drept punct național de contact. Aceste puncte naționale de contact ar putea furniza informații cu privire la toate formele de violență domestică și de violență împotriva femeilor relevante pentru protecția eficientă a victimelor pe teritoriul altor state membre. Punctele naționale de contact ar putea fi contactate în cazurile în care o victimă a violenței domestice sau a violenței împotriva femeilor dintr-un stat membru călătorește în alt stat membru și există riscul comiterii unui nou act violent pe teritoriul celui de al doilea stat membru, sau în situațiile în care o astfel de violență a avut deja loc. Schimbul de informații dintre punctele naționale de contact ar trebui să permită o reacție imediată a autorităților de aplicare a legii ale celui de al doilea stat membru și evaluarea eficace a riscului situației violente.
22. Într-o zonă de liberă deplasare a persoanelor, cooperarea polițienească transfrontalieră este foarte utilă în cazurile în care ordinele de restricție și măsurile de protecție ar trebui aplicate în străinătate, în conformitate cu legislația națională a statului membru de executare.

CONSILIUL ȘI REPREZENTANȚII GUVERNELOR STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

INVITĂ Comisia Europeană:

1. Să sprijine acțiunile statelor membre, cum ar fi formarea agenților de poliție în materie de sprijinire a femeilor ce cad victimă violenței, și să promoveze egalitatea de gen prin intermediul finanțării disponibile în cadrul programelor relevante existente.
2. Să ia măsuri, dacă este necesar, în conformitate cu Măsura E din anexa la Rezoluția Consiliului din 10 iunie 2011 privind o foaie de parcurs pentru consolidarea drepturilor și a protecției victimelor, în special în cadrul procedurilor penale, în vederea consolidării, conform Declarației nr. 19 cu privire la articolul 8 din TFUE, a drepturilor femeilor ca victime ale violenței domestice la protecție împotriva victimizării repetate.

CONSILIUL ȘI REPREZENTANȚII GUVERNELOR STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

INVITĂ statele membre ca, în conformitate cu competențele lor respective:

1. Să dezvolte, pună în aplicare și îmbunătățească în continuare mecanismele coordonate multidisciplinare existente care au ca obiectiv combaterea violenței domestice și a violenței împotriva femeilor prin prevenire, detectare, investigare și protecție, desfășurate de organele de poliție.
2. Să îmbunătățească identificarea cazurilor legate de toate formele de violență domestică, precum și colectarea și diseminarea de către organele de poliție, atât la nivel național, cât și la nivelul UE, a unor date statistice comparabile, fiabile și actualizate sistematic cu privire la victimele și autorii tuturor formelor de violență domestică și violență împotriva femeilor, defalcate în funcție de sex, vârstă și relația dintre victimă și autor, lucrând în colaborare cu birourile statistice naționale și europene, și să sprijine totodată cercetarea și schimbul de bune practici în acest domeniu.
3. Să asigure aplicarea corectă și consecventă a legislației existente a UE pentru protejarea și sprijinirea victimelor violenței domestice, inclusiv a Directivei 2012/29/UE și a normelor UE privind recunoașterea ordinelor de protecție, astfel cum sunt stabilite în Regulamentul nr. 606/2013 și în Directiva 2011/99/UE.
4. Să valorifice experiența organelor de poliție ale unora dintre statele membre în domeniul punerii la dispoziția victimelor violenței domestice a unor informații structurate cu privire la serviciile de sprijin și la măsurile de protecție, inclusiv privind prevenirea victimizării repetate și a ciclului de violență.
5. Să consolideze formarea corespunzătoare pentru specialiștii relevanți din cadrul organelor de poliție care se ocupă de victime și de autorii tuturor faptelor de violență domestică și de violență împotriva femeilor și, după caz și în conformitate cu legislația și cu practicile de la nivel național, să consolideze unitățile sau programele de poliție și grupurile operative care se ocupă de victimele tuturor actelor de violență de acest fel.
6. Să îmbunătățească nivelul de cunoștințe din cadrul structurilor polițienești și să pună în aplicare măsuri de abordare a violenței cibernetice împotriva femeilor și a fetelor și a amenințării emergente prezentate de aceasta. Să adopte măsuri de prevenire și să sensibilizeze organele de poliție sub forma unor formări reactive la dimensiunea de gen cu privire la violența cibernetică.

7. Să îmbunătățească cooperarea polițienească transfrontalieră prin desemnarea, acolo unde este cazul, a unei autorități relevante, în conformitate cu structurile și legislația națională a statelor membre, drept punct național de contact. Punctele naționale de contact ar putea asigura un schimb de informații în timp util cu privire la toate tipurile de violență domestică și de violență împotriva femeilor și a copiilor lor, spre a crea un mecanism eficace pentru schimbul informațiilor relevante pentru protecția eficientă a victimelor pe teritoriul altor state membre. Aceasta include și cazurile în care o victimă a violenței domestice sau a violenței împotriva femeilor dintr-un stat membru călătorește în alt stat membru și există riscul comiterii unui nou act violent pe teritoriul celui de al doilea stat membru, sau în situațiile în care o astfel de violență a avut deja loc.

CONSILIUL ȘI REPREZENTANȚII GUVERNELOR STATELOR MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

INVITĂ CEPOL ca, în conformitate cu competențele sale:

1. Să dezvolte în continuare, ținând cont de situația actuală în materie de migrație, modulele de formare (de exemplu modulul online existent „violența bazată pe gen”) privind combaterea violenței domestice, abordând alte aspecte, precum violența cibernetică împotriva femeilor și a fetelor și violența împotriva femeilor din centrele de migrați, a femeilor refugiate și solicitante de azil și a copiilor lor și incluzând schimbul de bune practici polițienești în ceea ce privește tratarea unor astfel de cazuri.
2. Să analizeze posibilitatea de a organiza un atelier specific sau un webinar ad-hoc pe tema violenței domestice și a violenței împotriva femeilor pentru profesioniștii care lucrează cu migrații, refugiații și solicitanții de azil și cu copiii acestora.
3. La elaborarea cursurilor de formare, să se bazeze pe probele colectate de FRA și de EIGE în rapoartele periodice ale acestora, care cuprind date privind violența domestică și violența împotriva femeilor și a copiilor lor în centrele de migrați și în rândul refugiaților și al solicitanților de azil.